

Plan van aanpak Beheersen Eikenprocessierups

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting.....	3
1 Aanleiding	4
2 Onderzoeksvraag	4
3 De eikenprocessierups: beheersen is de basis en bestrijden de uitzondering	5
4 Samenwerking en communicatie van groot belang	7
5 Activiteiten en Planning.....	8
6 Recente ontwikkelingen	9
7 Juridisch kader	10
8 Opdracht en projectorganisatie	10
9 Financiële begroting	10

Samenvatting

De opmars van de eikenprocessierups (EPR) de afgelopen jaren, met alle bijbehorende overlast, roept om een meer gestructureerde aanpak van preventie én bestrijding. Dit plan van aanpak beschrijft de integrale aanpak voor het komend seizoen in 2020 én voor de langere termijn. Voor het komende seizoen worden beheers- en bestrijdingsmaatregelen genomen om de overlast zoveel mogelijk te beperken. Voor de jaren daarna geldt dat slimme innovaties die mogelijk kansrijk zijn, in beeld worden gebracht en onderzocht in een samenwerking met organisaties, burgers, de verschillende overheden, onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven. De provincie kan met de inzet van haar netwerk en haar rol als verbindende organisatie deze brede gezondheidstaak coördineren en kennisdeling stimuleren.

Op basis van de ervaringen van afgelopen jaren blijkt dat het bestrijden van de EPR niet effectief is. Uitroeien is onmogelijk en ook onwenselijk uit het oogpunt van het vigerende biodiversiteitsbeleid. Daarom gaat de provincie zoveel mogelijk over naar het beheersen van de rups. Dat is erop gericht dat de natuur zoveel mogelijk haar werk kan doen om de overlast van de rups te beperken. Het ultieme doel is dat bermen zelfregulerend worden en in staat zijn plagen te voorkomen.

De provincie pakt een proactieve rol om de aanpak bij de terreinbeheerders (gemeenten, Rijkswaterstaat, waterschappen, grondeigenaren met eikenbomen) te promoten en hen te stimuleren om de EPR op eenzelfde wijze aan te pakken.

Het komend jaar zet de provincie vooral in op een combinatie van beheers- en -bestrijdingsmaatregelen, ontwikkeling en innovatie, met een forse inzet op communicatie. Dat betekent op hoofdlijnen:

- *Beheersmaatregelen.* Op een vijftal beheerslocaties (N269, N270, N279, N397 en N618) wordt de effectiviteit van verschillende vormen van beheersen getest. Op een drietal locaties (N260, N269 en N277) zijn pilotproeflocaties ingericht voor onderzoek naar de beste manier voor het stimuleren van rups etende vogels en van de natuurlijke vijanden van de EPR.
- *Bestrijdingsmaatregelen.* Bestrijden gebeurt met biologische bestrijdingsmiddelen (preventief, voordat ze brandharen hebben) of door de rupsen weg te zuigen (als ze brandharen hebben). In 2020 wordt het preventief handelen met 20% verminderd. Preventief handelen gebeurt waar de rupsen naar verwachting of na melding veel overlast geven voor mens en dier. Tijdens het seizoen blijft de provincie de ontwikkeling van de overlast op de volksgezondheid van de rups monitoren, om te kunnen bepalen of ingrijpen nodig is en op welke manier.
- *Communicatie.* Inzet op verwachtingsmanagement, tijdig inspelen op de informatiebehoefte en bieden van handelingsperspectief. Daarvoor worden niet alleen de bestaande communicatiekanalen en -middelen van de provincie ingezet, maar ook nieuwe communicatiemiddelen ontwikkeld. Op basis van monitoring van de meldingen en de ontwikkeling van de EPR kan de frequentie of inhoud van communicatie zo nodig opgeschaald en aangepast worden.
- *Ontwikkeling en innovatie.* Kennisontwikkeling bevorderen, het gezamenlijk uitvoeren van proeven en projecten en hier kennis mee vergaren en kennis opdoen op de invloed op de volksgezondheid, op beheergebied, effectieve kennisdeling en op wijze van communiceren draagt bij aan een integrale aanpak van de overlast van de EPR.

1 Aanleiding

In de zomer van 2019 hadden grote delen van Nederland te maken met overlast van de eikenprocessierups (EPR). Veel eigenaren van eiken, waaronder gemeenten, provincies en waterschappen hadden veel moeite om de rupsen tijdig te bestrijden en daarmee gezondheidsproblemen te voorkomen. De belangrijkste directe gezondheidsklachten bij contact met de brandharen van de EPR zijn oogklachten, neus-, keel- en luchtwegklachten, huidklachten. De klachten verschillen per persoon, waarbij sommige mensen zeer sterk hierop reageren en een allergie kunnen ontwikkelen.

De opmars van de EPR de afgelopen jaren, met alle bijbehorende overlast, roept om een meer gestructureerde aanpak van preventie én bestrijding.

Op basis van de ervaringen van afgelopen jaren blijkt dat het bestrijden van de EPR niet effectief is. Uitroeien is onmogelijk en ook onwenselijk uit het oogpunt van het vigerende biodiversiteitsbeleid waarbij behoud en herstel van inheemse soorten centraal staan. Bovendien worden door bestrijding ook andere rupsen gedood. Daarom wil de provincie het anders aanpakken; zoveel als mogelijk overgaan naar het beheersen van de rups. Beheersen is erop gericht dat de natuur haar werk kan doen om de overlast van de rups zoveel mogelijk te beperken. In geval van een extreme situatie kan er, bij uitzondering, nog worden uitgeweken naar een bestrijdingsmaatregel.

Op landelijk niveau heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in juli 2019 besloten om de leiding te nemen in de landelijke coördinatie van de aanpak van de problematiek. Er is een aantal acties in gang gezet om de beheersing van de EPR onder controle te krijgen. Informatie hierover kan worden ontsloten via het Kennisplatform Processierups <https://processierups.nu/>

Een interdisciplinaire provinciale werkgroep, bestaande uit de disciplines wegbeheer, natuur, gezondheid, communicatie, water en ook een vertegenwoordiging van de GGD, is aan de slag gegaan om een plan van aanpak op te stellen waarbij de aanpak is om van bestrijden naar beheersen over te gaan. Er wordt daarbij zoveel mogelijk aangesloten op deze landelijke aanpak.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de [PS-motie M104-2019](#) waarin GS wordt opgedragen om op korte én lange termijn uiteen te zetten welke maatregelen GS gaat inzetten om de overlast van de EPR zo veel mogelijk te reduceren. PS zullen door middel van een statenmededeling worden geïnformeerd. Als er meer inzicht is wat beheersen aan kosten met zich meebrengt versus de kosten voor bestrijding nu – zal, afhankelijk van die uitkomst, aan PS gevraagd worden om eventueel aanvullend budget. Communicatie speelt in het Plan van Aanpak een belangrijke rol en maakt expliciet onderdeel uit van dit plan.

2 Onderzoeksvraag

Op welke wijze kan een zorgvuldig en toekomstbestendig beheersing in de provincie Noord-Brabant georganiseerd worden voor de aanpak van de gezondheidsoverlast van de EPR op de burger, waarbij een praktische en effectieve samenwerking tussen de provincie, gemeenten, terreinbeheerders (gemeenten, Rijkswaterstaat, waterschappen, grondeigenaren met eikenbomen) en GGD-en in Noord-Brabant plaatsvindt?

Om deze vraag te beantwoorden zal de provincie met betrokken overheden een strategie moeten bepalen die aansluit op de Brabantse kernwaarden: verbindend, doortastend, vernieuwend en betrouwbaar. De provincie kan met de inzet van haar netwerk en haar rol als verbindende organisatie tussen de lokale - (gemeenten), regionale- (regio's), interprovinciale- (IPO), nationale- (ministeries) en internationale overheden (zoals België en Frankrijk) deze brede gezondheidstaak coördineren.

Hierbij zal aandacht besteed worden aan vragen zoals:

- Hoe kunnen de overheden gezamenlijk via het nemen van integrale en afgestemde beheersmaatregelen de overlast van EPR samen zo veel mogelijk terugbrengen en welke bestrijdingsmaatregelen kun je dan nog het beste hanteren? Een afgestemde aanpak helpt bij het formuleren van afgestemde en eenduidige communicatieboodschap;
- Indien (aangrenzende) overheden niet dezelfde aanpak binnen hun verantwoordelijkheden hanteren m.b.t. EPR dan dient dit uitlegbaar te zijn waarom er sprake is van een verschillende aanpak;
- Hoe richten we een zo duidelijk mogelijke communicatieboodschap in richting burgers ten aanzien van de (mogelijke) overlast van de EPR?;
- Externe factoren als de populatiedynamiek, klimaat, weer en natuurlijke vijanden zijn een gegeven. Dit zijn wel gegevens die we met betrokken partijen steeds beter willen begrijpen om op te kunnen acteren i.r.t. de EPR.

Dit plan beschrijft de integrale aanpak voor het komend seizoen in 2020 én voor de langere termijn, met veel aandacht voor communicatie, innovatie en gezondheid. Voor het komende seizoen moeten er maatregelen worden genomen om de overlast, die er vrijwel zeker komt, zoveel mogelijk te beperken, dan wel het nodige handelingsperspectief bieden.

Voor de jaren daarna geldt dat slimme innovaties die mogelijk kansrijk zijn, in beeld worden gebracht en onderzocht in een samenwerking met organisaties, burgers, de verschillende overheden, onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven.

3 De eikenprocessierups: beheersen is de basis en bestrijden de uitzondering

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft eind juli 2019 besloten om de leiding te nemen in de landelijke coördinatie van de aanpak van de problematiek. Er is een aantal acties in gang gezet om de beheersing van de EPR onder controle te krijgen. Kern in de aanpak is het Kennisplatform Processierups. In een brief aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal (brief nr. 507 van 9-4-2020) roept de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op om de kennis en informatie van het Kennisplatform te benutten. Het Kennisplatform is een samenwerkingsverband en richt zich op burgers, professionals en overheden. Het platform biedt informatie over preventie, voorbereiding, beheer, bestrijding, eventuele opschaling, (na)zorg, monitoring en evaluatie in relatie tot de EPR. Brabant sluit zich hierbij aan.

Op basis van de ervaringen van afgelopen jaren blijkt dat het bestrijden van de EPR niet effectief is. Uitroeien is onmogelijk. Bovendien worden door bestrijding ook andere rupsen gedood. Daarom wil de provincie het anders aanpakken en zoveel als mogelijk over gaan naar het beheersen van de rups. Beheersen is erop gericht dat de natuur zoveel mogelijk haar werk kan doen om de overlast van de rups zoveel mogelijk te beperken. Uitgangspunt bij plekken waar noodzakelijkerwijs ook bestreden wordt, is om de ontwikkeling van de natuurlijke vijanden te stimuleren en zo min mogelijk te verstoren.

De provinciale organisatie is niet verantwoordelijk voor de totale aanpak in Brabant, maar wel voor de aanpak langs het provinciale wegennet. Deze nieuwe aanpak gaan we daar inzetten en tevens

zullen we bij de overige terreinbeheerders promoten en stimuleren om dit op eenzelfde wijze te doen. Wij pakken hier een proactieve rol door middel van kennisdeling en communicatie.

Alleen op plaatsen waar de rupsen naar verwachting of na melding veel overlast geven voor de gezondheid van mens en dier zal de provincie nog voor bestrijding zorgen. Regulier bestrijden gebeurt met biologische bestrijdingsmiddelen (preventief, voordat ze brandharen hebben) of door de rupsen weg te zuigen (als ze brandharen hebben).

Daar waar beschermde vlindersoorten voorkomen of in waterwingebieden, vindt geen preventieve bestrijding¹ plaats. Tijdens het seizoen blijft de provincie de ontwikkeling van de overlast van de rups monitoren door middel van gedane meldingen, hoog plaagdrukniveau uit eerdere waarnemingen, etc. Als er toch locaties ontstaan die overlast veroorzaken voor mens en dier, bekijkt de provincie of ingrijpen nodig is en op welke manier. Ingegrepen wordt o.b.v. gedane meldingen (er komen meer meldingen op een locatie binnen t.o.v. andere locaties) en de ontwikkeling van de plaagdruk is op een locatie hoog ten opzichte van andere locaties. De plaagdruk voor 2020 wordt bepaald door monitoring (fysiek kijken).

Beheersen door stimuleren natuurlijke vijanden

De provincie wil in (inter-)nationale samenwerking met partners uit o.a. de Belgische provincies Antwerpen en Limburg, provincie Gelderland en de gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht en met mensen en instanties uit de praktijk zoals de Vlinderstichting en andere gespecialiseerde bedrijven zoals bijvoorbeeld Insects Consultancy, verschillende proeven uitvoeren om te zorgen voor een goede leefomgeving voor de natuurlijke vijanden van de rups. Door verschillende proeven te doen, kunnen we een zo goed mogelijke aanpak voor de overlast van de rups ontwikkelen.

Het ultieme doel is dat bermen zelfregulerend worden en dus zelf in staat zijn om plagen te beheersen. Zover zijn we nog lang niet. De eerste stappen daartoe zijn in 2019 al gezet en worden nu verder ontwikkeld. Natuurlijke vijanden van de EPR zijn bijvoorbeeld vogels, sluipwespen, sluipvliegen en kevers. Zij kunnen veel sneller reageren als er meer rupsen komen dan dat de mens dat kan. De natuur haar werk laten doen is goed voor de duurzaamheid en de biodiversiteit en ook voor de gezondheid van mensen en dieren. Eén van de oorzaken waardoor de EPR zo in aantal is toegenomen is namelijk dat het natuurlijk evenwicht is verstoord waardoor de natuurlijke vijanden zijn verdwenen. Herstellen van dat natuurlijke evenwicht vraagt een lange termijn aanpak maar brengt op termijn een meer structurele en daardoor ook goedkopere oplossing.

Op een drietal locaties² in de provincie zijn pilotproeflocaties ingericht voor onderzoek naar de beste manier voor het stimuleren van rups etende vogels en van de natuurlijke vijanden van de EPR.

Om onderzoek te doen naar verschillende beheers methodes zijn er vijf beheers locaties aangewezen. Op deze locaties gaat de provincie in samenwerking met de genoemde partners op een andere manier maaien en andere beplanting neerzetten. Zo wordt ervoor gezorgd dat er een zo goed mogelijke leefomgeving is voor de natuurlijke vijanden van de rupsen. Op deze plekken houden we

¹ De preventieve bestrijding vindt plaats in mei en juni. Daarna heeft preventieve bestrijding geen effect meer en gaat de provincie over op curatieve bestrijding. Deze curatieve bestrijding vindt plaats naar aanleiding van monitoring van de rups en klachten van burgers. Deze curatieve bestrijding bestaat uit het wegzuigen van nesten uit bomen. Langs de weggedeeltes waar beschermde vlindersoorten voorkomen of in waterwingebieden vindt er geen preventieve bestrijding plaats. Tijdens het seizoen blijft de provincie de ontwikkeling van de overlast van de rups monitoren. Als er toch locaties ontstaan die overlast veroorzaken voor mens en dier, bekijkt de provincie of ingrijpen nodig is en op welke manier.

² Provinciale wegen N260, N269 en N277. Langs deze wegen is een andere beplanting in de berm gezet die deze natuurlijke vijanden van de EPR aantrekken.

de ontwikkeling van de rups goed in de gaten. Ook wordt gemonitord of er toch overlast ontstaat op de volksgezondheid. Monitoring op de beheers locaties vindt plaats door 3 monitoringsrondes, waar gekeken wordt naar de ontwikkeling/hoeveelheid van de rups. Op de beheers locaties grijpen we in als de plaagdruk hoog wordt in samenhang met het aantal meldingen dat binnenkomt.

In 2019 is de provincie reeds gestart met het ter beschikking stellen van mezenkastjes op die locaties waar melding van overlast van de EPR werd gedaan. In 2020 gaat de provincie hiermee door³. In de loop van 2020 zal het effect blijken. Dit is ook een publieksvriendelijke actie om mensen te bedanken en te betrekken bij het beheersen. Samen met organisaties, burgers, de verschillende overheden, onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven wordt gezocht naar een of meerdere vernieuwende aanpakken waarbij innovaties verder worden verkend om de EPR nog beter te kunnen beheersen. Mogelijke kosten die hieruit voortkomen zijn nog onduidelijk.

Lange termijn

Het is evident dat in het seizoen van 2020 nog niet de directe resultaten van het beheersen zicht- en merkbaar kunnen zijn. Bestrijding zal voornamelijk nog nodig blijven. Het pad van beheersen is een parallel pad dat pas op langere termijn de resultaten toont. De uitdaging is om het bestrijden op termijn te kunnen afbouwen en geheel achterwege te laten.

4 Samenwerking en communicatie van groot belang

Beheersen is de basis en bestrijden de uitzondering. Zoals ook de brief van het landelijke LNV Kennisplatform Processierups laat weten, is de samenwerking, het kennis delen en communicatie in de regio op deze inhoud van groot belang. Er wordt gesteld dat het niet alleen tijd is om voorbereidingen te treffen, maar dat samenwerking en gezamenlijk optrekken essentieel is. Op regelmatige basis is overleg met de GGD-en en met de B5 over kennis en de aanpak rond de EPR.

Op 15 april 2020 is een provinciaal breed Webinar gehouden met meer dan 50 betrokken partijen om te praten over de opgedane kennis, het monitoren, gezondheid, preventie, bestrijding, rol verantwoordelijkheid, communicatie en samenwerking. De hiervan gekregen terugkoppeling is dat dit als positief is ervaren.

De nieuwe aanpak “Beheersen is de basis en bestrijden de uitzondering” zou kunnen leiden tot meer vragen of meldingen over de aanpak van de EPR door en in de provincie. Daarom is hier ook een communicatiestrategie voor opgesteld voor het komende seizoen 2020. Deze communicatiestrategie hanteert de volgende uitgangspunten:

- Inzetten op verwachtingsmanagement;
- Speel tijdig in op de informatiebehoefte;
- Bied handelingsperspectief;
- Communiceer vanuit de eigen rol en verwijst door indien nodig;
- Zoek afstemming.

Het doel van de communicatie is dat:

- De verschillende doelgroepen weten wanneer ze overlast van de EPR kunnen verwachten en welke acties de weg- en terreinbeheerders nemen. Inwoners en ondernemers weten wat ze

³ Deze is in maart 2020 toegestuurd aan de melders die deze wilden ontvangen incl. een informatiebrief over de EPR.

kunnen verwachten van de provincie en wat ze zelf moeten/ kunnen doen of juist niet moeten doen. Ze zijn op de hoogte van inzet op preventie, beheersing en bestrijding. Ze weten waar ze terecht kunnen voor meer informatie, en worden gericht doorverwezen als de provincie geen bevoegd gezag is over de desbetreffende locatie.

5 Activiteiten en Planning

Voor het seizoen 2020 en de daar op volgende jaren zijn de volgende activiteiten gepland.

Jaar		2019				2020				2021				2022			
Actie	Periode	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4
1	Team EPR																
2	Bestrijding EPR (OPC02)																
3	Beheersen (OPC02)																
4	Anders maaien (OPC02)																
5	Verbeteren biodiversiteit (OPC02)																
6	Pilot integrale biodiversiteit																
7	Natuurlijk inrichten (OPC02)																
8	Vormgeven beheer (OPC02)																
9	LIFE																
10	EFN																
11	Nestkasten (OPC02)																
12	Workshop/cursus biodiversiteit																

	Voorbereiden
	Aanbesteden
	Uitvoering
	Monitoring
	Evaluatie

Beheersmaatregelen

Samen met organisaties, burgers, verschillende overheden, onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven wordt gezocht naar een of meerdere vernieuwende aanpak(ken) waarbij innovaties verder worden verkend. Systeemdenken (eco-, water-, bodemsysteem etc.) is het uitgangspunt om de EPR nog beter te kunnen beheersen met aandacht voor:

- Herstel van de biodiversiteit;
- Ruimte voor klimaat adaptieve maatregelen;
- Minder CO2-uitstoot door minder inzet materieel;
- Minder (verkeers)hinder door minder bestrijding waardoor o.a. verkeersveiligheid vergroot wordt;
- Inzicht in welke beheersmaatregelen wel en niet werken en welke ingezet kunnen worden;
- De populatie EPR zodanig te beheersen dat de overlast zo veel als mogelijk gereduceerd wordt;
- Op beheerslocaties testen van de effectiviteit van verschillende vormen van beheersing mede als input voor de innovatieve aanpak;
- De beheerslocaties zijn:
 - N269 (16.000 – 23.648);
 - N270 (24.800 – 27.800);

- N279 (48.700 – 56.500);
- N397 (0.170 – 8.000);
- N618 (3.500 – 4.500).
- Op een drietal locaties (N260, N269 en N277) zijn pilotproeflocaties ingericht voor onderzoek naar de beste manier voor het stimuleren van rups etende vogels en van de natuurlijke vijanden van de EPR.

Bestrijdingsmaatregelen

- In 2020 gaan we 20% minder preventief handelen dan in 2019;
- Alleen op plekken waar de rupsen naar verwachting of na melding veel overlast geven voor mens en dier zal de provincie nog voor bestrijding van de rupsen zorgen;
- Regulier bestrijden gebeurt met biologische bestrijdingsmiddelen (preventief, voordat ze brandharen hebben) of door de rupsen weg te zuigen (als ze brandharen hebben);
- Daar waar beschermde vlindersoorten voorkomen of in waterwingebieden vindt er geen preventieve bestrijding plaats;
- Tijdens het seizoen blijft de provincie de ontwikkeling van de overlast op de volksgezondheid van de rups monitoren. Als er toch locaties ontstaan die overlast veroorzaken voor mens en dier, bekijkt de provincie of ingrijpen nodig is en op welke manier.

Communicatie

Voor communicatie is een strategisch plan opgesteld waarin de activiteiten en planning is opgenomen.

Ontwikkeling en innovatie

- Kennisontwikkeling bevorderen en input voor lange termijn;
- Gezamenlijk uitvoeren van proeven en projecten en hier kennis mee vergaren;
- Kennis opdoen van de invloed op de volksgezondheid, op beheersgebied, effectieve kennisdeling en op wijze van communiceren.

6 Recente ontwikkelingen

De eerste eitjes van de rups kwamen in 2020 rond 6 april uit. De brandharen zijn dan ontwikkeld in de tweede helft van mei. De periode van overlast is van half mei tot begin juli wanneer de rupsen gaan verpoppen. Daarom is er meteen een aantal communicatie-acties in gang gezet. De belangrijkste daarvan is dat de website www.brabant.nl/eikenprocessierups is geactualiseerd. Op de site wordt de aanpak van de EPR voor het komende seizoen beschreven. Hiervoor is ook afstemming gezocht met onder andere de GGD.

Daarnaast worden ook de andere communicatiekanalen en communicatiemiddelen van de provincie ingezet en er worden nieuwe communicatiemiddelen ontwikkeld. Dat varieert van animaties/filmpjes, waarin de provinciale aanpak voor de EPR wordt verbeeld, informatiebordjes met verwijzing naar de website op plaatsen waar in eerdere jaren veel meldingen van overlast kwamen tot het ontwikkelen van infographics waarin het handelingsperspectief voor de burgers duidelijk wordt gemaakt. Voor de effectieve inzet van de verschillende middelen is een communicatieplanning gemaakt. Deze planning is flexibel opgesteld. Op basis van monitoring van de meldingen en de ontwikkeling van de EPR kan de frequentie of inhoud van communicatie zo nodig opgeschaald en aangepast worden.

Coronavirus

Daarnaast is in de tijden van de coronavirus crisis afstemming met LNV over de inzetbaarheid van de EPR-bestrijders in relatie tot de lijst cruciale beroepen coronavirus. Dit is nodig omdat deze teams van bestrijders vooralsnog niet op deze lijst staan. De landelijke lijn wordt hierin aangehouden.

Coronavirus kan nog voor andere voorziene en onvoorziene aanpassingen zorgen. Voor de eerste periode is er nog voldoende beschermend materiaal aanwezig bij de bestrijdende dienst. Of die middelen in deze tijd later voor onze bestrijders aan te leveren zijn, wordt ook kritisch gevolgd en ook hier wordt de landelijke lijn gevolgd.

Bestrijding Eikenprocessierups door injecteren van bomen met giftige bestrijdingsmiddelen

Er is een zeer actuele ontwikkeling gaande omtrent het injecteren van bomen (eiken) met giftige bestrijdingsmiddelen (Vertimec) ⁴ tegen de EPR. Er is veel kritiek vanuit de pers op het gebruik en de pilots die, ook in Brabantse gemeenten, zouden worden gestart. Ook hebben de enkele Brabantse Statenfracties hier onlangs kritische vragen over gesteld. In dit plan van aanpak is gekozen om zoveel als mogelijk over te gaan naar een ecologisch beheer gericht op herstel van natuurlijk evenwicht waarbij natuurlijke vijanden van de rups de plaag in de toekomst moeten verminderen. Het injecteren van bomen met bestrijdingsmiddelen druist in tegen onze voorgestane aanpak van inzet op ecologisch beheer. Daarnaast is op 15 april 2020 de mededeling van het CTBG uitgegaan waarin staat dat de proefopstelling van het middel Vertimec inmiddels is ingetrokken.

7 Juridisch kader

Aan de overlast van de EPR zit ook een juridische kant. Enerzijds is er de wettelijke aansprakelijkheid: de eigenaar van de bomen dient ervoor te zorgen dat een ander geen hinder ondervindt. Anderzijds zijn er wettelijke regels die andere bedreigde vlinders beschermen. De rupsen van deze vlinders kunnen door het toepassen van bestrijdingsmiddelen worden geraakt. In gebieden waar beschermde vlinders voorkomen, mogen bestrijdingsmiddelen daarom niet zonder meer worden ingezet. Onderzoek, monitoring en beschikbare gegevens van de Vlinderstichting kunnen aantonen of het aannemelijk is dat beschermde vlinders ergens voorkomen.

8 Opdracht en projectorganisatie

De opdracht vloeit voort uit motie M104-2019 “Opstellen van een plan van aanpak voor de korte en lange termijn om de overlast van de EPR te verminderen inclusief financiële consequenties en dit aan GS/PS voor te leggen”.

Er is een interdisciplinaire Regie- en Werkgroep EPR georganiseerd vanuit verschillende interne programma's maar ook vanuit GGD Brabant die hiermee aan de slag is gegaan.

9 Financiële begroting

De opgave van de begrote kosten voor de bestrijding en beheersen gedurende de periode dat de rupsen overlast geven bedragen €1.250.000,- voor 2020. Deze zijn in lijn met de kosten van 2019 en gereserveerd in het OPC02 contract.

In het Strategisch Communicatieplan EPR is een begroting voor 2020 opgenomen waarbij verschillende activiteiten worden benoemd zoals het maken van een filmpje, infographics, animaties, een bijdrage aan de GGD-site op informatie te vertalen t.b.v. toeristen, het ontwikkelen van een lespakket etc. en is geraamd op € 85.000.

⁴ <https://www.ctgb.nl/actueel/nieuws/2020/04/15/proefontheffing-vertimec-ingetrokken>

De totale benodigde financiële middelen voor 2020:

Voor het huidige EPR seizoen 2020 zijn de totaalkosten geraamd op € 1.335.000 waarvoor een dekking is uit het budget van het programma multimodale bereikbaarheid voor de uitvoering van beheersing en bestrijden en uit het budget van het programma milieu voor de communicatie aanpak.